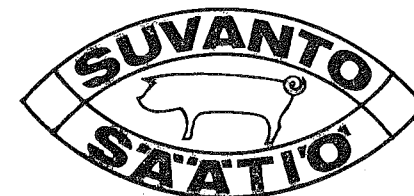


SUVANNON SEUTU



SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija



N:o 6 1981
SYYSKUU



Sakkola-juhla Vesilahdessa. Kunniakäynti sankarihaudalla.

Puhe Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Sakkola-juhlassa

Kellojen ääni on vaiennut. Vuosatainen kalmisto on hiljaa. Vaijerten seisoo entisen Sakkolan kansa tämän symbolisen muistokiven ympärillä, muistaen teidän elämäntyötänne.

Tänä juhlapäivänä erikoisesti tahdomme muistaa ja kiittää siitä perinteestä jota meidän ei tarvinnut luovuttaa pois, joka seurasi jokaisen sieltä lähteneen mukana.

Se oli se henkinen perintö, tiedon aarre. Te rakensitte meille koulut joka kylään, suurempiin kaksi. Kaikkien ulottuvilla oli opinahjot, oli nuorisoseurojen ja muut aatteentalot, jossa jaoitte meille niitä ihanteita, sitä uskoa elämään, joka kestää kohtalon iskut.

Tänä päivänä, vuosikymmenten takaa me vieläkin tunnemme sen perinnön siunaavan voiman. Sen tähden me seisomme tässä muis-



Juhlakansaa Vesilahden kirkossa.

toanne kunnioittaen, kukkia las-

kien. Mutta ajatuksissamme viemme

suven kukkaset teidän jokaisen kummulle!

Viktor Ryyppö

ERKKI ASP

Perinteellä tulevaisuutta rakentaen

Pitäjäjuhlat elämisen laadun ilmauksina

Maatalouden yhteiskunnassa ihmisen on kiinteästi luontoon yhteydessä. Hänen juurensa liittyvät vahvasti tiettyyn alueeseen, kotiseutuun. Näin oli paljolti myös sakkolalaisten kohdalla Karjalavaiheen aikana. Sakkola samoin kuin koko Suomi eli tuolloin maatalousyhteiskunnan kautta. Nyky-aikaan verrattuna liikkuminen laajalti oman kotitienoon ulkopuolel-

le oli silloin vähäistä. Siksi ei ole ihme, että ihmiset juurtuvat vanhasti kotikontuun, sen tarjoamiin ihmissuhteisiin ja maisemaan. Oma kylä oli keskipiste, josta muuta maailmaa katseltiin ja arvioitiin.

Nykyajan jälkiteollistuneen yhteiskunnan ihminen ei ole sidottu enää yhteen paikkaan tai yhden alueen sanelemiin ihmissuhteisiin,

sillä tämän hetken kulkuneuvoilla ja liikenneyhteyksillä hän pääsee nopeasti pitkienkin etäisyyksien taakse. Me elämme nyt liikkuvassa yhteiskunnassa, jossa kotiseutu ymmärretään helposti laajempaan kuin taannoin maatalousvaltaisissa oloissa. Tällaista muuttunutta tilannetta korostaa osaltaan sukulaisten hajaantuminen ympäri Suomea, jopa muihin maihin.

Muuttuneet olosuhteet huomioonottaen voidaan aiheellisesti kysyä, ovatko eri puolilla maata vietettävät pitjäjuhlat ja Karjalan perinnettä vaalivat vuosittaiset tapaamiset enää tarpeellisia ja ajan henkeen sopivia. Eikö nyt olisi parempi ja asiallisempi kokoon-tua yleisinhimillisten ja yleistä kantavuutta edustavien teemojen merkeissä? Rauhankysymys, kansojen keskinäinen solidaarisuus, kehitysyhteistyö, työllisyysnäky-mät, tasa-arvokysymykset ja demokratia, luonnonsuojelu tai energia-vaihtoehdot saattaisivat kaikki olla sellaisia yleistä merkitystä edustavia aiheita, joista jokaisen kansalaisen olettaisi olevan nykyisin kiinnostunut ja joiden merkeissä olisi tärkeätä kokoontua.

Näin suoraviivaista asioihin suhtautuminen ei kuitenkaan onneksi ole. Nuo tärkeiksi ja yleismaailmallisiksi luokiteltavat tehtävät ja tavoitteet eivät jaksa yksinään innostaa ja kannustaa toimintaan samassa määrin kuin meille läheiset ja meitä koskettavat asiat. Normaalin työruutiinin vastapainoksi tarvitsemme erilaisia mielenvireyttä kohentavia lähteitä ja tunteeseen vetoavia kokemuksia, joista ammennamme elinvoimaisuutta ja joista saamme tukea ja uskoa jokapäiväiseen työhön ja askareisiin. Suku- tai heimoyhteys, kulttuuri- ja perinnekosketus tai kontaktit ystäviin ja läheisiin ovat niitä voimanlähteitä ja piristysannoksia, joilla vaalimme ja vahvistamme omia juuriamme, omaa sosiaalista ja henkistä pääomaamme. Tämän vuoksi aivan yksiselitteisenä vastauksena edellä esitettyyn kysymykseen on todettava, että näilläkin vuodesta toiseen pidettävillä Sakkolan juhlilla on kollektiivisen tietoisuuden kohottajana erittäin suuri merkitys kaikille mukanaolijoille.

Monet pienet ja jokapäiväiset asiat tai tapahtumat ovat osaltaan

juuri niitä lähteitä, jotka tarjoavat tilaisuuden henkiseen virkistykseen ja hyvinvointiin. Esimerkiksi henkilön persoonallisuuteen läheisesti kytkeytyvien perinteiden osuus on tässä suhteessa sangen olennainen. Vailla omaa kulttuuriperinnettä ihminen on juureton ja kelvoton myös maailmankansalaiseksi. Tämän tosiasian muistaen kaikilla kotiseutujuhilla ja tapah-



Juhlapuhuja professori Erkki Asp.

tumilla on tärkeä sija ihmisen elämänlaatua rakennettaessa. Perinteestä suuntaa etsien ja omilta juurilta ponnistaen meillä on mahdollisuus luoda omintakeinen ja kansainvälisestikin katsoen arvokas kulttuuri, joka kelpaa keskinäisessä vuorovaikutuksessa tavoitelluksi ja varteenotettavaksi vaihdon välineeksi. Jos meiltä puuttuu omintakeisuus, ei meillä ole erityistä annettavaa muille.

Pitäjäjuhlilla ja siten myös tällä Sakkola-juhlalla ja Sakkolan perinnettä korostavalla tilaisuudella on edellä sanotun nojalla edelleenkin

ja kenties nopeasti muuttuvissa yhteiskunnallisissa oloissa nimenomaan nykyaikana varsin keskeinen sija ihmisten toimintaa aktivoivana tekijänä. Elämä saa näistä tapaamisista sisältöä ja aineksia tulevaisuuden rakentamiseen eikä näiden juhlien anti jää vain hetken mielihyväksi, vaan näillä on usein kaikkia pyrkimyksiämme siivittävä ja kantava voima. Suureksi osaksi tällaisten tapaamisten ansiosta karjalainen kulttuuri on voinut säilyä elossa kaukana alueellisilta syntysijoiltaan ja yleensä nopeasti muuttuvissa oloissa.

KOTISEUTUPERINTEEN VOIMA

On tunnettua, että kotipaikan erityisesti nuorena eletyn ja koetun kotipaikan merkitys on fyysisestä etäisyydestä riippumatta jokaiselle voimakas. Siksi on oletettavissa, että nyt mukana olevista sakkolalaisista varsinkin iäkkäämmät hyvin usein palaavat mieleensä omille kotikonnuilleen Sakkolaan. Kiviniemi, Petäjäjärvi, Hovinkylä tai muut entiset kotipitäjän kylät tai paikat ovat monille yhtä jokapäiväistä ympäristöä kuin konsanaan nykyisten asuintienoiden Narvan, Vakkalan tai Rautialan kylät.

Tietty etäisyys kohteeseen luoman tunnelmansa, mutta välitön kosketus siihen avaisi täysin uusia näkymiä. On luultavaa, että Sakkolan sijainti alueellisesti katsoen suhteellisen lähellä mutta todellisuudessa erittäin kaukana vaikean itärajan vuoksi saattaa kenties nostaa pitjäjuhlan merkityksen entistäkin tärkeämmäksi. Sakkolalaisten ryhmäkiinteytys, niin kuin muidenkin karjalaisten keskinäinen yhteenkuuluvuus, lienee osittain tunnetun pakkotilanteen ja siitä aiheutuneen historiallisen kehityksen seurausta, joskin toisaalta on myös todettava, että perinteen vaalinta ja yhteenkuuluvuu-

den osoittaminen ovat myös korkean kulttuurin ja laadukkaan sivistyksen tulosta. Siksi ei pelkää vain karjalaisten parissa vaan muidenkin suomalaisten keskuudessa perinteet, kotiseutuhenki ja keskinäinen yhteistoiminta omien olojen kehittämiseksi ovat nousseet viime vuosina selvästi arvoonsa.

KULTTUURI ON OSA PERSOONALLISUUTTA

Yhteisön jäsenten käyttäytymisessä havaittavaa yhteistä leimaa kutsutaan kulttuuriksi. Tuo leima opitaan eri tavoin, mutta se syöpyy mieliin, sisäistyy ja pysyy monesti koko elämän ajan varsin vahvana ohjenuorana eri tilanteissa tapahtuvalle käyttäytymiselle. Se on persoonallisuuteen kytkeytyvä, vaikeasti muutettavissa, siksi kulttuurin muutos on hidas ja monivaiheinen prosessi. Sen vuoksi ei ole lainkaan ihmeteltävää, vaikka vuosikymmenten jälkeenkin kaukana oudoissa oloissa mieliin syöpynyt kotipaikan perinne elää edelleen voimakkaana, ajatuksia ohjaavana ja koko elämää säätelevänä tekijänä.

Vaikka tässä yhteydessä korostankin Karjala-perinnettä ja sen vaalimisen merkitystä, silti en tällä tarkoita, että karjalaisten tulisi eristyä siitä yhteisöstä jossa kukin elää. Näinhän ei ole tapahtunutkaan, sillä karjalaiset ovat alusta pitäen ottaneet uuden paikkakunnan ja uuden yhteisön asiat omik-

seen ja toimineet aktiivisesti, usein jopa uudistajina ja tiennäyttäjinä yhteiskunnan olojen kehittämisessä.

Karjalaisten työpanoksella ja osallistumisella on täten myös heidän nyky-yhteisöään kiinteyttävä vaikutus, sillä erilaiset perinteet ja kokemustaustat tuovat oman merkittävän lisän kotiseudun kulttuurikokonaisuuteen. Karjala-perinteen säilyminen rikastuttaa näin suomalaista yleiskulttuuria.

KARJALA-PERINTEEN TALLENTAMINEN

Eri yhteyksissä on esitetty huoli karjalaisen perinteen heikkenemisestä sen jälkeen, kun Karjalan omakohtaisesti kokeneet sukupolvet ovat poissa. Siksi on ehdotettu, että nyt tallennettaisiin vielä saatavissa oleva perinne jälkipolvienkin käyttöön. Tällaista muistitiedon keruuta ja perinteen tallennusta on jossain määrin toteutettukin, mutta systemaattista, mahdollisimman laaja-alaista yleiskeruuta ei ole saatukaan. Valtiovallan tehtävä olisi mielestäni osoittaa varoja tämänkaltaiseen toimintaan ja siten käytännössä ilmaista todella merkittävää kulttuuritahtoa ja -politiikkaa.

Sakkolalaisten yhteinen äänenkannattaja, Suvanto-lehti, on omalla tahollaan tehnyt merkittävää perinteen tallennustyötä ja tällaista toimintaa kannattaa jatkaa edelleenkin. Tätä työtä tukisi ja täydentäisi Sakkola-perinteen systemaattinen kokoaminen. Kenties

vuonna 1985 pidettävässä Sakkolajuhlissa voidaan esitellä tämänkaltaisen toiminnan tuloksia. Yliopistoissa saattaisi löytyä sopivia tutkijoita tai opinnäytetyötä tekeviä mainittuun perinteen keruutehtävään.

Toisaalta on todettava, että kiinnostus karjalaisuuden tutkimiseen ei ainakaan omassa oppiaineessani Turun yliopistossa ole kovin suurta. Lukuisista ehdotuksista ja ulkopuolisista tutkimusaloitteista huolimatta vain muutama maininnan arvoinen tutkimus on tästä aihepiiristä saatu tehdyksi. Nykyopiskelijat ovat liaksi maailmoja hipovien utukuvien vallassa.

Karjalaisuuden tutkimista ei pitäisi rajoittaa vain Pohjois-Karjalaan Joensuun korkeakoululle, sillä erityisesti täällä muun Suomen alueella karjalaisuus on kokemassa herkimmin muutospaineita ja kaipaasi sen vuoksi monipuolista tieteellistä selvittelyä. Tehtävä tarjoaisi useammallekin tutkijalle suorastaan elämänuran.

Sosiaalinen järjestelmä korostaa mielellään tai joutuu olosuhteiden pakosta korostamaan elintärkeitä ominaisuuksiaan tietyssä kehitysvaiheessaan. Tämä ei kuitenkaan merkitse jatkuvaa oman ryhmän ylikorostusta tai toisten ryhmien aliarviointia, vaan ennen kaikkea vallitsevan tilanteen huomioon ottamista ja sen mukaan toimimista. Kullakin on, voi olla ja tulee olla oikeus tuoda yhteiskunnassa esiin oman ryhmänsä kannalta tärkeitä

Sakkolan pitäjäjuhla Vesilahdessa

Vähäiseltä, menneisiin tilaisuuksiin verrattuna, näytti joukko juhla-kansaa, joka saapui juhla-jumalanpalvelukseen Vesilahden kirkkoon pilvisenä päivänä, elokuun ensimmäisenä sunnuntaina.

Vesilahden seurakunnan kirkkoherra Aarre Laitila esitteli kirkon ja seurakunnan vaiheita ennen jumalanpalvelusta. Hän suoritti alt-

taripalveluksen ja saarnassaan käsittelevän päivän tekstiä ja kohdisti sanansa myös kirkkoon saapuneelle entisen Sakkolan seurakunnan kirkkokansalle. Kolehiti kannettiin Vesilahden Karjalaiset ry:n henkisen ja uskonnollisen toiminnan hyväksi. Urkumusiikista huolehti sakkolalainen kanttori-urkuri Juha Kuparinen ja Vesilahden kirkkokuoro osallistui kuorolaululla jumalanpal-

velukseen. Kuoroa johti musiikkiopiskelija Heikki Ali-Löytty.

Narvan soittokunnan musiikkiesityksellä aloitettiin kunnianosoitukset kirkkopuistossa. Kukkalaiteen sankarihaudalle laskivat Kerttu Virolainen, Jaakko Valkonen ja Yrjö Raaska kohdisti sanansa sankarivainajien muistolle. Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä puhui Viktor Ryyppö ja kukkalaite-

ja olennaisia näkökohtia. Siksi huoli perinteen säilymisestä ei ole suinkaan liioiteltua, saati edes riittävä toimenpide elämänlaadun kohentamiseksi. Yhteiskunnan nopean muutoksen muistaen olemme nyt siinä kehitysvaiheessa, jossa kulttuurin sulautuminen on edennyt säilyttämistehtäviä edellyttävään pisteeseen.

Sodan jälkeistä siirtoväen asutamis- ja sopeutumiskautta seurasi hitaasti mutta varmasti työtä tekevä sulautumisvaihe, jonka kuлуessa erityisesti uusi sukupolvi on ympäristöolojen tuloksena vieraantumassa karjalaisesta perinteestä. Siksi nyt tarvitaan myös tämän uuden sukupolven kulttuuritahdon herättämistä ja vahvan kulttuuriperustan luomista huomion kiinnittämiseksi mahdollisesti katoamassa oleviin arvoihin ja unohtuihin joutuviin tapoihin. Nykypolvi on vastuussa perinteen siirtämisestä edelleen seuraaville sukupolville.

KOHTI HUOMISTA

Kulttuuri on sellaista henkistä pääomaamme, josta koko luova toimintamme paljon riippuu. Jo

tästä syystä tuota pääomaa kannattaa kasvattaa, hoitaa ja edelleen kehittää, sen merkeissä on hyvä koota sekä yksilöitä että ryhmiä tai kokonaisia kansoja keskinäiseen yhteistyöhön. Tältä pohjalta voi helposti lähteä myös alussa mainittuihin laajoihin rauhan, tasa-arvon, luonnonsuojelun tai keskinäisen solidaarisuuden kehittämistehtäviin ja koko ihmiskuntaa koskevien ongelmien pohdintaan. Meistä itsestämme paljon riippuu, millaisen elämisenlaadun ja elämäntavan saavutamme suomalaisessa hyvinvointivaltiossa.

Nuorten mahdollisesti heikko identifioituminen, samastuminen, karjalaisuuteen saattaakin aiheuttaa nykyiseen elämäntapaan liittyvistä monista ongelmista. Nykyinen nuori sukupolvi eli toisen maailmansodan jälkeen syntyneet edustavat suuria ikäryhmiä, käyvät ankaraa taistelua työ- ja koulutuspaikoista, yrittävät hankkia oman asunnon tai tavoittelevat ikäpolvenvaihdosta maataloudessa. Nuorten harteilla ovat täten asunto- ja opintolainat, velkataakat ja työttömyys. Ei ihme, että seurauksena on vieraantumista, vullanpuutetta ja tarkoituksettomuutta.

Näissä ongelmatilanteissa helposti antaudutaan radikaalitoimintaan, osoitetaan yhteiskuntatottelemattomuutta tai paetaan alkoholiin, huumeiden ja muiden kiihokkeiden pariin. Tuloksena on "löysä kulttuuri", joka ei anna selviä ohjeita jäsenilleen.

Tällaisen väliaikaisuuden ilma- piiriä muistuttavan tilanteen voittamiseksi nuorille pitäisi eri yhteyksissä pystyä tarjoamaan osallistumismahdollisuuksia. Lähidemokratian kaltainen osallistuminen oman yhteisön toimintaan motivoi, lisää tyytyväisyyttä, ankkuroi ja tekee asian läheiseksi, omaksi. Siksi nuoria on yritettävä vetää sopivin keinoin mukaan myös karjalaisuuden vaalimistoimintaan. Näin heidän identifioitumisensa omaan yhteisöön, omaan ankkuri-ryhmään, ympäristöön, vahvistuu.

Työ Sakkola-perinteen ja yleensä karjalaisuuden hyväksi on viimeksi sanotun mukaan tärkeätä yhteiskuntapolitiittista toimintaa, se on jopa ennalta ehkäisevää sosiaalityötä. Tällaiseen työhön kannattaa kannustaa kaikkia, sillä sen tuottamat tulokset hyödyttävät koko Suomen kansaa.

MAASEUTUVÄKI



Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

teen toivat Anna Raaska ja Kauko Virolainen.

Narvan soittokunta alkoi torvimusiikilla päiväjuhlan ohjelman seurojentalossa Narvassa. Soittokunta huolehti tilaisuuden torvimusiikista ja huilutrio Tiina Pajuoja, Kirsi Toivonen ja Hannele Karjainen on myös yksi monista soittokunnan esiintymiskykyisistä yhdistelmistä. Soittokuntaa johti musiikinopettaja Yrjö Punkari, apulaisinaan Veli-Pekka ja Juha Niemi.

Tervetulleeksi juhlaväen toivotti Vesilahden Karjalaiset ry:n puheenjohtaja Kauko Virolainen. Hiljennettiin viettämään hiljainen hetki poisnukkuneiden muistoksi. Puheessaan hän vertasi silloisen Sakkolan ja sotien jälkeisen ajan Vesilahden kunnan ja seurakunnan vaiheita ja huomioi niissä useita yhtäläisyyksiä ja väkilukujen lähes samaa henkilömäärää.

Sakkola-juhlan arvokkain kohokohta oli professori Erkki Asp'n juhlapuhe, joka on jokaisen luettavana Suvannon Seudun tässä numerossa.

Yksinlaulua esitti kanttori-urkuri Juha Kuparinen: Synnyinmaan lau-



Eino Ahlberg, Hilka Nykänen ja Kaarlo Leppänen Sakkola-juhlissa.

lu, Minä laulan Sun iltasi tähtihin ja Itkevä huilu. Elli Pulakka lausui Johannes Linnankosken runon: Rajan lapsi.

Vesilahden kunnan tervehdyksen toi kunnanjohtaja Jukka Alkio. Puheessaan hän kertoi Vesilahden kunnan hyvistä puolista sekä mur-

heista ja toivotti ent. sakkolalaiset toistenkin tervetulleeksi paikkakunnalle, jopa lupasi avarimmat juhlasalitkin siihen aikaan olevan valmiina vastaanottamaan juhlavieraat.

Seurakunnan tervehdyksen toi kirkkoherra Laitila. Hän korosti puheessaan ihmisten yhteen kokoontumisen tärkeyttä ja seurakunnan edustaja piti ensiarvoisena seurakunnallisen ja uskonnollisen kokoontumisen, Jumalan sanaa kuulemaan ja sen ääressä hiljentymisen.

Suvanto-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Eero Kurikka kertoi Sakkolan historian jatko-osan käsikirjoituksen olevan pian valmiina, aineisto on jo koottuna, ja teos on myynnissä seuraavissa Sakkola-juhlissa. Ensi vuoden Sakkola-juhlaan Punkalaitumelle toivotti Punkalaitumen Karjalaiset ry:n puheenjohtaja Soini Patja kaikki tervetulleeksi.

Lopettajaissaanoissaan Suvanto-säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska kiitti juhlan järjestäjiä ja juhlaan osallistuneita henkilöitä ja toivotti jokaiselle hyvää kotimatkaa...

hiljainen odotus: "Mitä tapahtuu?" — "Eiköhän Laurinkin olisi parempi seurata opettajaa, eikä leikkiä tyttöjen lettinauhoilla", sanoi opettajatar hetken harkittuaan. Siinä oli rangaistusta ihan kyllyiksi. Opettajatar Koskenjaakko oli ankaruudesta huolimatta huumorintajuinen ja ymmärsi, että pieni viaton kolttonen oli tervetullut höyste tietoa ja viisautta hahtaessa lasten vastustaviin päihin.

Yhteys Hiljaan katkesi kun siirryin Käkisalmen kouluun. Vasta monien vuosien kuluttua hän tuli tervehtimään minua ja silloin hä-

Muistelen ystävää

23. toukokuuta 1979 oli kulunut 20 v. kun lapsuusvuosien herttainen ystävä Hilja Limstén o.s. Jernvall siirtyi pois ajallisuudesta. Kuinka nopeasti ovatkaan vuodet vierineet! Tuntuu kuin eilen vasta olisi surusanoma saapunut ja takana on yli 20 v., niin elävästi hetki on syöpynyt muistilokeroihin: "Hilja poissa."

Muistikuvat alkoivat kulkea ystävytemme lapsuusaikoihin. Kansakoulussa olimme jonkin aikaa pulpettitovereita ja siksi tulimme niin kovin tutuiksi. Usein Hilja piipahti kotonani leikkimässä. Hänellä oli

mielikuvitusta ja vilkkautta. Vauhtia oli pallopelissä ja ruutua hypätyssä. Mielileikkinsä oli näytteleminen. Kuvittelimme olevamme milloin ketäkin. Aikanaan hän oli kirjoittanut näytelmänkin.

Laurista Hiljalla oli lettinauha-muisto. Pelkisen Lauri istui Hiljan takana. Tunnollisena oppilaana Hilja seurasi niin tarkkaan opettaja Koskenjaakon selityksiä, ettei huomannut kun Lauri sitoi lettinauhan kiinni istuimen selkänojaan. Kirkaisu pääsi tytöltä kun reippaasti nousi vastaamaan opettajattaren kysymykseen. Luokkaan tuli syvä

Kuusi tuntia Kiviniemessä

Sain kuulla jo viime kesänä Luperan tyttöjen käynnistä junalla Kiviniemessä ja sieltä edelleen kotipaikkalleen. Siitä jäi kytemään sellainen kipinä minullekin, että junalla jos pääsisi käymään Kiviniemessä, niin silloin jäisi enemmän aikaa katsella tuttuja paikkoja. — Edellyttäen tietysti kaunissaatä.

Meillä oli niin hyvää tuuria, että aamupäivä oli pilvinen, mutta ilta-päivällä paistoi aurinko ja oli ihana helluntai-päivä. Meitä oli Kinusen Lyydian ja Taunon tytöt Nelly ja Helga, Heikkosen Nestori ja minä.

Kirjoitan tämän lähinnä Klaudia Pelkiselle, kun hän on niin paljon kirjoittanut tässä lehdessä entisestä Kiviniemestä. Kiitos Klaudia Si-

nulle niistä kirjoituksista, tulee ne aina ensimmäiseksi luettua.

Minä kerron nykyisestä Kiviniemestä. — Kyllä tuntui niin ihmeelliseltä jo se junamatka ja astumalla alas junasta entisellä Kiviniemen asemalla, ettei sitä voi mitenkään kertoa! Kyöneleet tuli väkisin silmiin, eikä olisi saanut itkeä, ettei kiinnittäisi huomiota, kun emme olleet aivan luvallisella matkalla.

Kyllä näkymät Kiviniemessä oli aika lohduttomat, vaikka itse maisema oli tietysti entinen. Oli naapurit löytäneet kauniit paikat sieltäkin. Suvannon Tikanlahti entisen Suvantolan sahan ja rautatiesillan välinen ranta oli täynnä kesäasuntoja. Samoin Siesunhiekka ja maantien sillan välinen ranta.

nellä oli mukana jo tyttärensä Paula ja Helga. Oli siinä paljon kerrottavaa vuosien tapahtumista. Koulusta päästyään Hilja meni kauppa-apulaiseksi. Haki sitten Äänekosken osuuskauppaan ja siirtyi-Keski-Suomeen. Eräänä päivänä pääsijuna toi Hiljan perille. Asemalla oli seisonut Yrjö Limstén poikajoukossa ja tokaissut: "Katsokaa pojat, tuossa on minun tyttöni."

Ja niin siinä sitten kävi, että aikanaan Hiljasta tuli Yrjön tyttö yli kolmeksikymmeneksi vuodeksi.

Äänekoskesta tuli vakituinen asuinpaikka, mutta aina Kiviniemi veti luokseen, missä lapsuuden parhaat vuodet oli viettänyt, ainakin tervehdyksikäynnille.

Kului taas vuosia. Oli talvisota. Tuli kesäsota ja jouduin lasteni kanssa evakkojunalla Äänekoskelle! Nyt kulki sinne jo oikea juna ja oli kaunis asemakin.

Eikös Hilja ollut asemalla vas-

tassa siirtoväkeä. Tunsimme toisemme heti. Hän kuului siirtoväenhuoltotoimistoon ja hänen ansioitaan päätti meidän evakkomatka Äänekoskelle, muuten olisimme varmasti jatkaneet matkaa etemäksi sydänmaalle. Hilja kertoi heti, että hän tunsu sukulaisiani ja olivat juuri jutelleet kohtalostamme, kun sota alkoi riehua. Valokuvaaja Valli Ehder oli äitini serkun tytär ja hyvä ystäväni kaukaisilta Sortavalassa vietettyjen kesälomien ajoilta. Valli ei ottanut kuuleviin korviinsaakaan, etten tulisi hänen luokseen. Ja niin asuimme hänen luonaan kunnes ostimme oman talon Pakokankaalta.

Äänekosken ajat ovat kauniita muistoja. Kesäyöt olivat niin paljon valoisampia kuin Kannaksella. Marjamaat olivat ihan rappusten edessä aivankuin Kiviniemen kodinkin lähistöllä. — Ystävyys-temme Hiljan kanssa lujittui noina aikoina. Kanssakäyminen oli vilkasta. Ja kun sitten muutimme Turkuun,

Suvannon laivalaiturista asemalle asti oli leirialue ja siellä oli telttaa jos jonkinlaista. Pääsipäs vapaasti sinne omalla autolla ja voisi leiriäytää!

Entinen asemanpaikka kasvaa puita, vain sokkeli ja raput muistutti olemassaolostaan. Asemasta koskelle päin on tehty aika pitkä katos ja sen toisessa päässä oli huone missä myytiin lippuja. Aseman ja keskustan välillä oli jotain asutusta. Kansallispankin paikalla oli isompi talo, en ole varma oliko se entinen, sillä minusta siinä oli pienet ikkunat entiseksi?

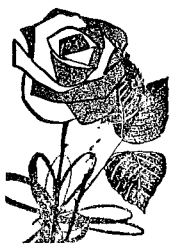
Osuuskaupan paikalle oli rakennettu isompi talo. Sipposen talo oli paikallaan ja entisen Ristimäen kohdalla oli talo ja kirjakaupan paikalla oli vanhannäköinen talo ja

niin Limsténitkin tulivat lähimaille Mellilään. Kirjakauppias Hiljalla oli usein asiaa Turkuun ja vietimme monet rattoisat hetket yhdessä useimmiten Turun maisemissa.

Kun sitten kohtalo vei meidät meren taakse Kanadaan, niin ystävyys jatkui kirjeenvaihtona ja jos elonpäiviä olisi riittänyt niin varmasti olisimme vielä joskus tavanneet. Toisin oli kuitenkin korkeammalta taholta määrätty.

Ja vuodet vaan vierivät. Kuinka nopeasti ne katoavatkaan ajattomuuteen ja kultaiset muistot säilyvät ehjinä ja elävinä aikojen oudossa myllerryksessäkin!

Klaudia Pelkinen



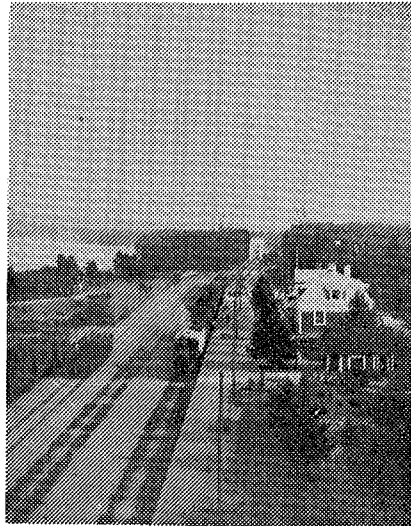
siinä kauppa, missä ei ollut kuin leipää saatavana. — Ihmettelen, mistä ihmiset ruokansa hakee kun ei kauppoja ollut? — Voi tosin olla, siellä Kalken ja Vuoksen laivaranan olisi ollut varmaan enemmän asutettu. Emme kerinneet siellä käymään.

Maantiesilta oli entisessä paikassa ja niin leveä, että autot pääsee sivuuttamaan ja molemmiin puoliin on vielä jalkakäytävät. Apteekkitalon rauniot oli vielä paikoillaan, samoin osuusliikkeen, Ivanon kaupan, Mustosen autokorjaamon, Huopatehtaan, Hinkkasen ja Selosen talon rauniot oli vielä näkyvisä. Kalatuvan paikalla oli kaksikerroksinen talo ja sen takana useampia taloja, jopa kahvila, muttei ollut auki pyhänä! Mitähän siellä on arkena, kun kahvilakin on auki? Me nimme sitten Kalatuvan rantaan ja ihailimme vielä entistä koskeamme, joka kuohui nyt ainakin kuin ennen. Näimmepä siinä iltapäivällä kanoottikilpailutkin.

Sitten menimme etsimään Kinnusen talon paikkaa, ja löytyihän se vihdoinkin, se iso sileä kivi, missä tytöt olivat niin paljon leikkineet lapsena. — Voi sitä tunnetta, mikä siinä syntyi — tätä kiveä silitellessä ja eväitä syödessä raunioilla.

Vuoksi näkyi kauempaa. Nykäsien paikalla oli talo, ei nähtävästi entinen. Karpanmäen paikalla oli jotain kesäasuntoja, — ei tosin sitä luokkaa kuin meidän kesämökit ovat. Kohon paikalta oli tie oikaisu suoraan Viiksanlahden mutkaan.

Raudun ja Kiviniemen Kasarmi-
lan välillä oli aika vilkas linja-autoliikenne. Mekin menimme sillä Koppasenmäelle ja Kilparadalle, missä minun kotini oli aivan ravidan aitavierellä. — Nyt siinä oli täysi metsä. Meidän paikalle oli muutamia taloja rakennettu, ehkä osa kilparata-alueelle, en osannut enää paikallistaa, kun ei ollut aitaa enää.



Tänne ei näkynyt enää Vuoksea, kuin ennen näkyi. Silloin oli meidän ikkunoista kaunis näköala Vuokselle.

Koppasen kauppatalon paikalla oli iso talo, luulisin siinä olevan lastensiirtolan — ei kyllä lapsia näkynyt — mutta se oli aidattu ja siksi kai sellaiseen käsitykseen tulin.

Paukun Antin talo oli ehjä, samoin Koirasen talo — se joka heillä rakennettiin jatkosodan aikana.

Käpin paikalla ei näkynyt mitään. Koirasen navetassa asuttiin ja tie loppuikin siihen. Radan toisella puolen oli vain pieni polku. Suokkaat, Sopenkolkka ja Uosukaiset, ei mitään asutusta, aina Hotokkaan asti pelkkää peltoa. Kruusin ja Uosukaisen rannassa oli jotain kesä"hökkelejä", josta kuului lasten ääntä.

Alamäki oli täysin asumatonta. Jokisuuhun meni hyvän näköinen tie, luulen, että siellä olisi asutusta. Menin siitä Pola-ahon kautta Saijejoen sillalle ja sieltä katselin kaunistaisemaa.

Linja-autosta en kerinnyt huomaamaan Männikön paikkaa, kun tienvarsilla ja radanvarsilla kasvaa Siperian hernepensasaitaa vapaa-

na. On kuulemma lumiaitaa talvela, ettei tarvitse aurata. Nuorisoseurantaloon paikalla kasvoi jo suuria mäntyjä, petonisokkelista ja rapuista tunnistin paikan.

Aleksandroffin paikalla oli jokin vanha rapattu rakennus, olikohan entistä saunaa tai navettaa. Rannan puolella luulisin olevan myös kesäasutusta. Ei ollut enää siinä puutarhaa, eikä pääarakennuksesta mitään jäljellä.

Kalastajia oli Siesuhiekalla ja kosken varsilla, ja muutenkin ihmisiä oli paljon liikkeellä, ettei autiolta vaikuttanut missään.

Mitä olisi Kiviniemi nyt, jos olisimme saaneet olla siellä, eikä so-
taa olisi tullut? Olisimme kaikki
tutut yhdessä saaneet kehittää
omaa kotipaikkaamme.

Olen niin mielissäni, että tuli ainakin vielä nähtyä nämä lapsuus-
ja nuoruuspaikat.

Ester Loponen ent. Räikkönen
Lastenkodintie 11
37500 Lempäälä

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

Muistelmia Karjalan matkalta

Jo keväällä, talvenselän juuri taittuessa, heräsi mielessäni jälleen ajatus: Tänä keväänä haluan päästä käymään entisessä koti-Karjalassa. Niinpä sitten kun huomasin Aamulehdessä ilmoituksen Leningradin matkasta minulle sopivana ajankohtana, otin yhteyttä Eeroon, joka on lankoni ja hän sanoi: — Mikäpä siinä, sopiihan se! Ja sitten sovimme matkaan liittävistä järjestelyistä.

Matkamme alkoi varhain aamulla Tampereelta. Leningradissa olimme niin hyvissä ajoin, että ehdimme vielä illalla sopia matkasta Karjalaan. Kuljettajaksemme lupautunut henkilö osasi hieman suomea, joten tulimme ymmärretyiksi. Ja on tässä nyt poimintoja näkemästämme, sekä muistoja joita palauttelin mieleeni, olikin kulunut jo 40 v. siitä kun viimeksi näin nämä seudut.

Lähtömme oli Leningradista aamulla kello 8.30. Aamu oli puolipilvinen, hieman kostea, joka kuitenkin onneksemme muuttui kauniiksi päiväksi.

Odottelimme jännittyneinä autoa jonka oli määrä viedä meidät Karjalaan. Saimme odotella n. 5 min. ja kuljettajamme, nuori leningradilainen, pyyteli kovin anteeksi myöhästymistään ja johan me ehdimme epäillä tuleeko hän lainkaan, koska odottavan aika on pitkä.

Kuljettajamme kanssa tutkimme karttaa ja suunnittelimme reitin. Siinä ajellessamme kohti Sakkolaa keskustelimme oloistamme puolin ja toisin, me kertoilimme ja hän toi esille ajatuksiaan ja mietteitään.

Matkamme jatkui ja olimme jo Lempaalaan menevällä tiellä kohti Kiviniemeä. Pureskelimme purkkaa ja samalla katselimme kiinnostuneina maisemia autonikkunasta.

Tällä matkalla näkemämme talot olivat niin huonokuntoisia, ettei niistä voi enää korjaamallaakaan saada kelpoista.

Pian olimme jo Kiviniemessä. Koski kuohui kuin ennen. Sillalla sotilasvartiot ja siksi oli jännitystä. Kun vartio oli ohitettu, ajatte-

tä pellot ovat viljalla, yksi talo ja saunan näköinen rakennus oli Vis-
karin talon paikalla, mutta en voinut niitä tunnistaa alkuperäisiksi. Hiljalleen liukuen ajoimme Haparaisiin ja siellä Nuorisoseuran talon eteen. Se oli maalattu siniseksi ja mieleeni tuli ajatus, että suoma-



Näkymä Suvannolle, keskellä Kajavasaari.

limme, että taidamme päästä Sakkolaan! — Ellei satu muita kom-
melluksia, niin pian ollaan Sakko-
lan kirkon paikkeilla, ja siinä se olikin ja ajoimme alatietä hiljaa, sillä tie oli keho, vaikka uusi. Me jatkoimme matkaamme hiljaa ajellen ja minä muistelin, kuinka ennen oli ja ajattelin elettyä elämää.

Kirkko oli palanut ja kellotapulimyo poissa, kokonaiskuva aivan erilainen kuin ennen.

Jatkamme matkaa. Pian olemme uuden hautausmaan kohdalla, jota hautausmaata käytetään edelleen hautapaikkana, koska oli kukkia vinoristin ympärillä ja yksi mummo laitteli hautoja.

Jälleen matkan ja pian olimme Purpuassa. Siellä huomasimme, et-

laiset he maalaavat punaiseksi ja täällä siniseksi, jotenkin nurinkurista. Ajelimme kansakoulun paikkeille, sitähan ei enää ollut, sehän paloi jo talvisodan aikana, vain sokkelin reunat oli näkyvissä ja liiterin paikalla oli pieni mökki, jonka pihassa istui mummo ja kat-
seli meitä. Koulun ympäristö oli hoitamaton pensaikkoa.

Lähdimme kohti Rapamäkeä, joka ei myöskään ollut entisellään, siitä oli otettu soraa, joten se oli myllätyn näköinen.

Katselimme Pykkään talolle päin ja siellä näytti olevan toimintaa, ehkä siellä oli kolhoosi tai jokin varasto. Myös Lankisen talo oli entisen näköinen ja oli siinä joitakin mökkejä, mutta niitä en osannut sovitaa entisille muistini mukaisil-

le paikoille. Ajelimme edelleen, so-
ratie heikkokuntoista. Pajarin talo
paikoillaan. Talot täällä näyttävät
säilyttävän harmaan patinan vuosi-
kymmenien niille antaman.

Ja sitten olimmekin jo Keljassa.
Tutut tienmutkat ajoimme Run-
teenmäelle. Miten kaikki näytti-
kään erilaiselta: Talot ja rakennuk-
set olivat pois... osa pelloista luon-
nontilassa. Kävelimme Eeron kans-
sa Lietteen penkereen päällä ja
katselimme Suvannolle. Se oli yh-
tä kaunis näkymä kuin ennenkin.
Penkereen päällä oli meidän enti-
sen perunakuopan reunakiveys jäl-
jellä. Otimme siitä reunasta hiek-
kaa muovipussiin kotimuistoksi.

Eero Lähti hiekkapussinsa kans-
sa autolle ja minä lähdin kulke-
maan metsän reunassa olevaa tie-
tä alas rantaan. Kuljin Inkisen ra-
jaa pitkin Lietteelle, tie oli nytkin
käytössä ja kuntokin entisenlainen,
samoin kuin tie joka erkani Syvä-
notkoon ja aina Makkaralle saak-
ka näytti olevan entisenlainen.
Muita kulkijoita ei tiellä rantaan
mennessä näkynyt. Lietteen pellot
olivat rukiilla ja hyvä oras näkyi
olevankin. Rannalla oli niin vahva
ryteikkö, että en aivan vettä pääs-
syt koskettamaan, kävelin rannan
suuntaisesti noin 60 m ja otin siel-
tä myös hiekkaa muistoksi. Samaa
tietä takaisin autolle ja näin pelto-
jen poikki lähestyvän kolme naista
ja kaksi lasta, askelta pidentämäl-
lä ohitin heidät huomiota herättä-
mättä.

Hetken vielä maisemia katsel-
tuamme ajoimme siihen missä
meidän riihi oli ollut, siitä lähdim-
me entisen kotitalon paikalle, jos-
sa kasvoi puuta ja pensaikkoa,
mutta yksi omenapuu kukki siinä
missä oli ennen puutarha ollut.
Myös lehtikuusi kasvoi omenapuun
lähellä ja oli jo tukkipuun kokoi-
nen. Maastossa olevaa kohoutu-
maa hieman kaivaessa paljastui
siitä tiilenpalasia, totesimme siinä
olleen kotini muurinperustan ja

otin siitä tiilenkappaleen muistoksi
ajasta joka on joskus ollut. Eero
otti kukkia Impille muistoksi koti-
paikalta. Oli siis omenapuu ja
muurinperusta jäljellä entisestä
kodista. Kotimme maantien ylä-
puoli oli aivan metsittynyt. Kallo-
sen talolle meni tie jonka molem-
min puolin kasvoi metsää. Näkyi
Karvasen Martin talonpaikka, si-
nä kasvoi tuuheampi heinä. Kuu-
pon talonpaikka erottui kumpa-
reena.

Myös Inkisen talon paikalla oli
tuuheampi heinä. Koimäen paikal-
la oli talo, mutta en voi sanoa oli-
ko se entinen, sillä näytti kuin
olisi se siirretty muualta.

Käänsimme auton ja hiljaa aje-
limme kohti Vilakkalaa. Kallosen
Juhon talon paikalla en havainnut
muuta kuin metsää ja myös kaikki
pellot sen ympärillä olivat metsit-
tyneet. Tien joka johti Kallosille
havaitsin.

Edelleen matka jatkui, olimme
kohta Kolkanniityn portin kohdal-
la, huomasin tien ja nousimme au-
tosta, siinä oli Kaartisen Simon
kotipaikalla myös kukkiva omena-

puu ja pieni kumpare vieressä.
Täällä Karjalan tiellä ajaessamme
huomasimme monta kertaa ome-
napuun joka kukki ja pienen ko-
houtuman vierellä ja siinä oli aina
jonkun kodin rauniot. — Oli hyvä
vuodenaika käydä, että kukkiva
omenapuu ilmaisi kotien paikat.

Jälleen autolle ja "vuntsasimme"
yhdessä, että joko syömmme viimei-
setkin Impin paketoimat eväät,
joita Eero meille tarjoili, että vaan
vahvoina pysyisimme ja hiekan
kotiin jaksaisimme kantaa.

Emme vielä malttaneet syödä,
vaan ajelimme eteenpäin, matka
jatkui hiekkatietä joka ei ollut ol-
lenkaan routavaurioitunut, onhan
se Karjalan hiekkakangasta. Kohta
olimme Vilakkalan kaupan koh-
dalla jossa vain tienristeys on en-
tisellään, Heikkilään, Paukkulaan,
Koverojalle, Taipaleeseen... Vilak-
kalan peltoja viljeltiin, taloja em-
me nähneet yhtään, traktori "hank-
mosi" pellolla, niinsanottu Lam-
minniitty kasvoi pajua ja oli osit-
tain järvenä koska oja ei oltu pe-
rattu.

Ja niinpä alkoi automme liukua

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo NUORA-MOTOR

Lakalaivankatu 4, 33840 Tampere 84
Puhelin 931 - 654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTÖITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

jälleen kohti Keljaa, hiljainen vau-
ti, tienpinta kulunut. Automme py-
säköimme taas Runteenmäelle ja
tässä tasasimme eväät. Näkymä
Suvannolle kaunis, Satumetsä taka-
namme, jotain tuttua tässä, vaan
kuitenkin niin vierasta... Miet-
teemme keskeytti kelpo kuljetta-
jamme sanoen, että ompa hyvää
leipää, tuokaa ensikerralla lisää!
Sitten olikin jälleen matkamuiston
vuoro: Otanko tuon kiven, ei, otan-
kin tuon katajan, ja niin paketoin
pienen katajantaimen Runteen-
mäeltä muistoksi. — Myöhemmin
venäläinen tullimies ihmetteli: —
Mikäs tämä on? — Siinä on muis-
tot entisiltä kotikonnuilta. — Hän
pyöritteli päätään ja ajatteli kai,
että omituisia on suomalaiset.

Ja olihan siinä ihmettelemistä,
koska Eerolla oli myös oma hiek-
kapussinsa ja pieni männyntaimi,
oikea Karjalan mänty Impille hoi-
vaintavaksi.

Tämä Runteenmäki oli muutta-
nut muotoaan. Sitä oli mataloitet-
tu noin metrin verran ja siinä ol-
lut kiviaitakin oli poistettu ja so-
ranottopaikka laajennettu. — Ei
ollut Runteenmäessä samaa hoh-
toa kuin ennenvanhaan.

Ja niin Kelja täytyi jättää, vaik-
ka olisi mieli tehnyt kauemmin vii-
pyä näissä muistojen maisemissa.

Oli vain todettava, että näin se
nyt on.

Lähdimme hiljaa ajelemaan koh-
ti Haparaista. Katselin maisemia

tunnistaakseni tienvarsilla olevia
talojen paikkoja. Paukut ja Paasot
erottuivat kumpareina sekä tuu-
heampana heinikkönä. Viskarin Ju-
hon talon paikalla oli rakennus, en
tiedä oliko entinen, myös peltoja
oli viljelyksessä.

Vaikka puut ja pensaat olivat
valloittaneet maisemat, tuntui silti
talojen paikat tutuilta.

Haparaisten ja kirkon välillä oli
erittäin vahva metsä. Lähestyes-
sämme Kiviniemen siltaa huo-
mioimme jälleen luonnonkauneu-
den, samoin kuin aiemminkin tä-
män matkamme varrella. Siltaa lä-
hestyessä jälleen jännitimme kuin-
ka selviämme ohi sotilasvartioiden,
jotka ovat tien molemmin puolin.
Eero sanoi katselleensa kosken
kuohuja, joista totesi: — Ovat yhtä
mahtavat kuin ennenkin. Pieni huo-
mio siitä, että olimme sotilasalueel-
la oli se kun vastaamme tulla jy-
risti suuri hyökkäysvaunu, ohii me-
ni, eikä piippujaan käännellyt...

Matkamme jatkui kohti Lempaa-
laa ja mieli alkoi olla helpottunut,
koska olimme onnellisesti tähän
saakka selvinneet. Eteemme auke-
ni Lempaalanjärvi, joka siinteli si-
nisenä ja suuri tyytyväisyys täytti
mielemme siitä, että tämä matka
onnistui niin, että saimme nähdä
entisen kotiseutumme, sillä olinhan
tätä matkaa jo kauan ajatellut.

Ja näin näkemäni kerron Sinulle

joka olet siellä syntynyt tai muu-
ten kiinnostunut Karjalasta ja vie-
lä lähemmin Sakkolan Keljasta.

Keljan terveisin

Matti

KUOLLEITA



Akseli Johannes Juhonpoika
Paukku, joka oli syntynyt 26.5.
1916 Sakkolassa, kuoli 14. 5. 1981
Savonlinnassa. Hänen kotikylänsä
Sakkolassa oli Kelja.

Hän osallistui molempiin sotiin.
Talvisodassa Er P 6:ssa, joka kävi
taisteluja mm. hänen omassa koti-
kylässään ja jatkosodassa JR 7:ssä,
eli Tyrjän rykmentissä, sodan lop-
puun saakka.

Savonlinnassa hän jatkoi isänsä
Juho Paukun Sakkolassa harjoitta-
maa porsaskauppaa. Tämä Sakko-
lalle perin ominainen ja maankuu-
lu ammatti oli lähellä hänen sy-
däntään. Myöhemmin hän toimi Sa-
vonlinnassa rakennustyömiehenä.

Aksel Paukku oli kuolemaansa
asti innokas karjalainen ja erityi-
sesti kannakselaisen perinteen vaa-
lija.

Aksel Paukun lapset

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Uusia
ylioppilaita

Naantalin lukioista Juha Koppa-
nen. Äiti Lea Koppanen o.s. Heik-
kinen ja isä Kauko Koppanen Sak-
kolan Keljasta.

Maria Karonen o.s. Pitkänen syntyi 7. 10. 1891 Sakkolan Røykkylässä, kuoli 26. 5. 1981 Punkalaitumella.

Eva Emilia Söder syntyi 7. 10. 1897 Sakkolassa, kuoli 12. 6. 1981 Valkeakosken aluesairaалassa.

Arvid Eero Suikkanen syntyi 1. 12. 1898 Sakkolassa, kuoli 17. 7. 1981 Tampereen Messukylässä.

Lyydia Maria Nuora syntyi 29. 9. 1900 Sakkolan Petäjällä, kuoli 12. 7. 1981 Vesilahdessa.

Elsa Tiilikainen o.s. Kivikko syntyi 14. 8. 1905 Viipurissa, kuoli 18. 6. 1981 Kalajoen terveyskeskuksessa. Siunaustilaisuus 26. 6. 1981 hiljaisuudessa, vain lähiomaisten läsnäollessa. Entinen kotipaikka Sakkolan Kiviniemen Kasarmila.

Alma Susanna Nihti syntyi 13. 8. 1909 Sakkolassa, kuoli 20. 7. 1981 Helsingissä.

Johannes Karonen syntyi 10. 9. 1909 Sakkolassa, kuoli 26. 7. 1981 Hämeenlinnassa. Entinen kotipaikka Vuoksela.

Tauno Väinö Johannes Koppanen syntyi 1. 1. 1910 Sakkolassa, kuoli 11. 6. 1981 kotonaan Lempäälän Säjässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska.

Aliina Kallonen o.s. Naskali syntyi 25. 7. 1911 Sakkolassa, kuoli 25. 7. 1981 Tampereella.

Impi Viskari o.s. Repo syntyi 9. 6. 1913 Sakkolassa, kuoli kotonaan Orivedellä 20. 6. 1981. Entinen kotipaikka Sakkolan Vilakkala.

Puhelinmestari Arvo Varvas syntyi 28. 5. 1916 Sakkolassa, kuoli 15. 6. 1981 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

Aapro Ukkonen syntyi 23. 8. 1920 Sakkolassa, kuoli 24. 6. 1981 Tampereen keskussairaалassa. Hän oli syntynyt Sakkolan Lohijoella. Viimeinen kotipaikka Lempäälä.

Väinö Koiranen syntyi 15. 5. 1925 Sakkolassa, kuoli 28. 5. 1981 Loimaan aluesairaалassa. Siunattu Vampulassa. Entinen kotipaikka Sakkolan Haparainen.

TAUNO KOPPASEN MUISTOLLE HÄNEN SIUNAUSTILAISUUDES- SA 4. 7. 1981 LAUSUTUT SANAT

Sinä Riiskan rannalla synnyit.
Luona Suvannon sulaisen.
Siellä kasvoit ja mieheksi vartuit.
Nuoruusunelmat siellä Sä koit.

Sieltä elämän-kumppanin löysit
ja perheesi perustit.
Koti antoi työtä ja turvan
ja se uskoa elämään toi.

Sota syttyi ja särki onnen.
Kodit raikasi raunioittain.
— Tuli eteesi evakkopolku
ja tänne se sukusi toi.

Pirkka-Hämeessä löytyi paikka,
Säjän seudulle talosi teit.
Iskit kuokkasi Hämeen maahan.
Uutta uskoa elämään sait.

Vuosikymmenet vierivät täällä.
Perhe kasvoi ja voimistui.
Lapset löytäneet onnensa täältä
ja kotipaikaksi tunnustaneet.

Sinun mielestäs Riiskan kunnaat
eivät koskaan häipyneet pois.
Ja Vihtovan valkoiset hiekat...
Nouruusmuistot ne mieleesi toi.

Siellä terveys, toiveet ja onni.
Ne kuuluivat elämään...
Pitkäaikainen sairaus täällä
elämäsi Sun rasitti.

Nyt Karjalan kasvatti, Sulta
täällä päättyi elositie.
Pyhään puistoon laskemme lepoon.
— Sinä tänne rauhaasi jäät.

HK



Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 2. 7. 1981 Anna Tenkanen o.s. Kurikka Forssassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola.



80 VUOTTA täyttää 11. 10. 1981 Väinö Koppanen Urjalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska.

75 VUOTTA täytti 18. 7. 1981 Ida Vulli Viialassa. Entinen kotipaikka Sakkolan Røykkylän kylä. Hän toimii innokkaasti Kiviniemen marttojen työssä.

70 VUOTTA täytti 31. 7. 1981 Sulo Armas Koppanen Vammalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkala.

70 VUOTTA täytti 1. 8. 1981 Martha Maria Naskali o.s. Räikkönen Lappeenrannassa. Entinen kotipaikka Sakkolan Kiviniemi.

70 VUOTTA täytti 2. 8. 1981 Tyyne Sikiö o.s. Naskali Parolassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

70 VUOTTA täytti 1. 8. 1981 Maire Salmela o.s. Jantunen Ruoveden

Väärinmajassa. Hän on syntynyt Raudun Orjasaarella ja kotikylä Sakkolassa oli Kirkonkylä.

70 VUOTTA täytti 2. 8. 1981 Johannes Kuuppo Lempäälän Vannattarassa. Entinen kotipaikka Sakkolan Vilakkala.

70 VUOTTA täytti 22. 8. 1981 Tauno Kurikka Vesilahden Valkkissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjärvi.



65 VUOTTA täytti 4. 7. Viljo Äikäs Espoossa. Hän on kotoisin Valkjärveltä. Sodan sodittu, jälkikasvu turvattu. Naurun aihettakin on!

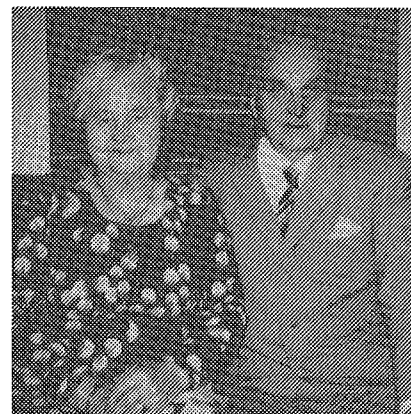
Saima

60 VUOTTA täytti 28. 7. -81 emäntä Kerttu Virolainen o.s. Kurikka Vesilahdella. Käynyt Jokioisten 2-vuotisen karjanhoitokoulun. Lomalautakunnan puheenjohtaja, Petäjärven Marttayhdistyksen johtokunnassa, 10 vuotta rahastonhoitajana, tällä kertaa tilintarkastajana, Sotainvalidien Pirkka-Hämeen piirin naistoimikunnassa, Kanta-Vesilahden Sotainvalidien naisjaoston puheenjohtajana, Karjala-Seuran johtokunnassa rahastonhoitajana ja emäntänä sekä diakoniatoimikunnassa.



Uusia ylioppilaita

Kangasalan lyseosta: Vesa Nurminen. Vanhemmat Anna o.s. Hatakka Metsäpirtistä (opettaja Anna) ja Alpo Nurminen Vesilahti. Nykyinen kotipaikkansa on Kangasala.



KULTAHÄITÄÄN viettivät 5. 7. 1981 Hyvinkäällä Hilja o.s. Tanninen ja Johannes Naskali Sakkolan Kiviniemestä. Johannes Naskali täytti 75 vuotta 8. 5. 1981.

VIHITTYJÄ

Avioliittoon vihittiin 18. 6. 1981 Tampereen Kalevankirkossa Jorma Vennola Lahden Launeen seurakunnasta ja Venla Naskali Tampereen Kalevan seurakunnasta. Morsiamen ent. kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

Avioliittoon vihittiin 8. 8. 1981 Tampereen Vanhassakirkossa peruskoulunopettaja Jari Nurmikolu ja opiskelija Eija Korhonen Tampereelta. Eijan äiti Lempi Korhonen o.s. Kurikka Sakkolan Luprikalasta.



Kirjoja Karjalasta

Karjala-vanhoiden kirjojen välityslista	2:—
Kirje Syväriltä nid. uusi	7:—
Taistelun tie. Sotaromaani nid. uusi	8:—
Iltataivas kirkastuu. Sukuromaani nid. uusi	9:—
Tapautui Inkerissä sid. uusi	18:—
Juhana Inkerin suomalainen sid. uusi	20:—
Kris-Antikvan huutokauppaluettelo	3:—
Kris-Antikvan yleisluettelo	3:—

Toimitukset postiennakolla. Vain postikulut tulevat hinnan lisäksi.

Tilausosoite: **KRIS-ANTIKVA PI 57 53101 LAPPEENRANTA 10**
Huom. Etsimme puolestanne toimialaamme kuuluvia kirjoja ja kirjastoja. Tarjoukset hintapyyntöineen. **KIITOS!**

Huuhkan poika

— Katsotaan korteista, jos sitten tulisit paremmin selville, virkkoi Metsän ämmä, sytyttäen päreen liesipihtiin ja alkaen sekoittaa, levitellä mustuneita korttilehtiä. Haasteli:

"Itäiselle ilmalle — päivän nousuun päin näkyy kulkevan tie — taajan metsämaan kautta. Katsohan — leuhahti siihen ukko — postipartoinen — toinen jäljestä — älähän — ovatpas nyt kuninkaat peräkkäin — huh, huh! Mitäs nuo ovat mustat riiviöt — ristiä — maan vaivaa — katsohan nyt, miten käypi — taas ovat samat kuninkaat tässä — ne ajavat, vainoavat tuota patarouvaa — heh, heh — tyttö, poika — mitäs ne tähän sujahtivat — ukkojen väliin — no jo nyt! Eivät eroa toisistaan — ovat kuin kammitsalla — kuninkaat, so-

tamies, rouva! — Siinä mitäs se on — ristikuningas, musta mies — näyttää näitä toisia tavoittavan — kiertelevän — aijai — jo on tytön luona, liki — paistilainen — vieköhän kerallaan — sotamies — kuningas — sotamies — nyt ne ovat vihoissa, kun noin vuoroavat — työstä taistelevat — sotilas on sorjempi, kuningas valtaisempi — kumpi voittanee?

— Ei virka kortit enempää tähän asiaan!

— Johan tuossa olikin, aloin jo päästä minäkin selville: "itäiselle ilmalle — tie — talo moni-ikkunainen, "hönni" — toisteli Häkkyrä kuulemiaan ja näkemäänsä.

— Lienen sanonut liikaakin — nehän ne nuo kortit kun käyvät niin metkasti — käyvät kuin ihmisetkin — tulee heistä haasteelleksi.

— Mitä tämä nyt maksaisi? kysyi Häkkyrä.

— No, jos hänestä kaksi kymmentä ruplaa otan, hovilaiselta, isosta asiasta.

Häkkyrällä ei ollut luontoa tinkiä. Hän päästi kolikot.

Kun he oli makuulle asettumassa, noita kolpitsalle, Häkkyrä penkille, niin kuului porstuasta kopinaa, tömistelyä. Astui tupaan vieras, isoon matkaturkkiin puettu mieshenkilö, tuiskun lumettamana. Tulija ei sanonut "iltaa" eikä "huomentakaan", eiväthän ne olisi kumpikaan sopineet, sillä yö liikkui jotenkin keskipaikoillaan.

— Mitä kuuluu vieraalle, mistä matka? kysäisi ämmä tulijalta, kurkistaen kiukaan takaa ovipuolelle.

— Huonoa ilmaa, huonoa! Pieta-rista tullaan, pitkältä taipaleelta. Olisi tietäjää tarvis.

— Keralle, vaiko — — ?

Lisää kerrotaan Karjalaan muuttaneista vesilahtilaisista

Toimituksen tuolissa mainitusta Rautuun muuttaneesta Lemola-suvusta on Väinö Koppanen lähettänyt lisää tietoa toimitukseen, joka hyvin valaisee Kalle Lemolan persoonallisuutta siellä ja siihen aikaan:

Lemolan veljeksiä muutti Rautuun kaksi veljestä, joista Kallen isä siirtyi Amerikkaan ja jäi sille tielleen ja toinen veli muutti jonkin muuhun Suomeen.

Talvisodan syttyessä Kalle Lemolan omistuksessa oli 350 hehtaaria maata. Hevosia oli kaksikymmentä ja lisäksi runsaasti muuta karjaa, karjajakin useita.

Vaikka hänellä oli epärehellistekin palvelusväessä ei heidän näpitelynsä talon taloutta mitenkään horjuttaneet. Talosta ei lähdetty kuin torpasta, eikä isännästä köyhää saanut tehtyä sotakaan.

Vesilahdelta olisi Kalle Lemola ostanut itselleen uuden maatilan, mutta kun hänellä oli yllä risaiset vaatteet ja paikatut housut, niin

— Mukaan pitää tulla, matkalle!

— Ihan yön selkään?

— Yöhön ja tuiskuun, ei auta, palkoista kyllä sovitaan.

— Istuhan nyt, eihän niin kiirettä, ettei aikaa lähteä.

Vieras istui kolpitsan nenälle, pudistellen sulahtavia hiutaleita kauluksestaan.

— "Tämähän onkin saksa, herä" mielti penkillä loikova Häkkyrä miestä syrjäsilmin tarkaten. "Onpas kauluskin elävän nahkasta, kun ihan lähentelee, ja viikset sillä ovat somasti kierrettyt, vahatut, ilmankos on pietarilaisia poika; ämmä vaan on tarvis niilläkin. Ja saappaat mit —" Häkkyrä pysähtyi arvosteluissaan, hän näk — — hevosien kavion!

Jotkuu

epäiltiin hänen tilan oston rahoitustaan. Myöhemmin tilan omistajalle kerrottiin, että Kalle olisi käteiselä pystynyt ostamaan vaikka koko kylän. — Silti sanonta:

— Kukaan ei ole profeetta omalla maallaan, kävi toteen.

Tämä on Lauri Hakulisen muistamaa Lemolan vaiheista. Lisäksi kerrotaan hänen matkustaneen kotiin Raudun asemalle ylimääräisellä, omalla junallaan. Tähän ei lie-



Toimituksen tuoli

Tämän vuoden Sakkolan kihuphä on jäänyt muistojen joukkoon ja rotuamakko on kuljetettu "pahanansa" uutta elokuuta odottamaan.

Yhdeksän vuotta on siitä aikaa vierähtänyt kun viimeksi juhlaamme Vesilahdessa vietettiin ja huomattavasti näytti suvantolaisten joukko harventuneen. Kyllä Narvan seurojentalon juhlasali ja eteistilat täyttyivät, mutta "ulkopuolel-

ne hänen lisäksi rahat riittäneet kuin "Herra Henttosella" liikemiesaikansa parhaina vuosina, toiset maalaiset ajoivat vain aikataulun mukaisilla junavuoroilla.

Väinö Koppanen muistaa myös, ett Vesilahden Onkemäeltä muutti Rautuun Hollarin perhe, neljä poikaa ja kaksi tyttäret, maanviljelijöiksi. Yksi Hollarin tyttärentyttäristä oli naimisissa Sakkolan Riiskassa.

Sakkolan Riiskan Koppasia oli talvisodassa kuusi poikaa ja tytär, sekä kolme hevosta. Yksi mies kaatui ja hevosista palasi rauhan aikaan vain yksi.

la", pihalla, sai vaikutelman väen vähentymisestä. Onhan juhlilla oma kantajoukko joka saapuu niinkauan kuin vain voimia riittää ja uskollisin lienee Augusti Kiuru Kemmin suunnalta pohjoisesta, sillä hän on ollut mukana jokaisessa juhlassa, ainakin sen ajan kun olen hänet tuntenut. Lisäksi vieraita tuli Savonlinnasta, Helsingistä ja Ruotsista. Jopa henkilöitä joukossa joita en ole tavannut kuin sotien aikana.

Tietysti on luonnollista se, että käyttö "reservit" on vähentyneet ja sen aikaan saa juuri ikääntyvä määrä ihmisistä. Sillä sanotaan: — Vanhuus ei tule yksin.

Silti on asiallista toivoa, että nuorempi polvi vielä, ajatellen Karjalan tuhatvuotista kulttuuria, jatkaa juhlien järjestämistä jossakin muodossa ja heille paremmin sopivalla ohjelmalla.

Sattuneesta syystä, ja juuri siksi sanon uudestaan, että Suvannon Seutuun on turha lähettää kirjoituksia joista puuttuu lähettäjän nimi ja osoite.

Myös politiikka ja henkilökohtaiset herjaukset eivät tule julkaisuksi, vaan kyseisille henkilöille näytettynä ja jatkavat tietään paperikoriin!

Tauno Hynna
37550 MOISIO



TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

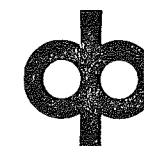
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

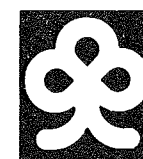
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541



VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*



Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1982
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.